

Ferencz Imre

BUKVENC

Csak Bukvenc ne jutna eszembe,
de eszembe jut!

Így hívták a kollégái az egyetemen.
Miután végzett, kezdő tanárból rövidesen
iskolaigazgató lett, aki bezárta tanár beosztottjait
egy osztályterembe, hogy tanulják meg a párt
téziseit, majd levizsgáztatta őket...

Magyar szakot végzett. A megyésítéskor
megnyílt előtte az újságírói pálya. Rövidesen
behozták a megyei laphoz újságírónak,
ahol már rovatvezető volt akkor, amikor
engem felvettek... A keze alá kerültem.

Kicsifiúnak szólított, s épp csak
barackot nem nyomott a fejemre.
Különben egy fejjel magasabb voltam nála, növetelre.
Mint kezdő újdondászt elküldött panaszleveleket,
családi perpatvarokat kivizsgálni, vagyis a
szocialista erkölcs nevében megleckéztetni
bizonyos embereket. Áthúzta a cikkem szelíd címét,
és odaírta: „Nyesni a vadhajtásokat!”
Harcos kommunista újságíró volt, nem véletlenül
kapta meg aztán az Augusztus 23 kitüntetést...
Most is előttem, amint Molnár H. Lajos
Falra hányt esztendő című kisregényét
az asztalra csapja, és azt kérdezi:
„Hogy engedhette meg a párt
egy ilyen könyv kiadását?”

Nem szimpatizáltuk egymást,
de szakmai szempontból azért tanultam tőle...
Az igazság az, hogy a rendszerváltás után
elkövettem vele szemben néhány durva gesztust,
hát szégyenlettem is magamat utána,
furdalt is a lelkiismeret, s talán bocsánatot
kértem volna tőle később, ha hirtelen nem ragadja
el ötvenkét évesen a halál... A temetése után
a barátai alapítványt jegyeztettek be a nevére,
azzal a szándékkal, hogy évente majd
tehetséges, fiatal újságírókat díjaznak.
Helyeseltem, nem találtam a döntésben
semmi kivetnivalót...

Sokszor arra gondolok,
hogy nagy igazságtalansága volt a sorsnak,
hogy fiatalon elragadta őt közülünk.
Ha élne, már túl lenne a nyolcvanon,
és mint akik már rég nyugdíjasok,
találkoznánk tán a parkban délutánoként,
és beszélgetnénk erről-arról.
Persze, sok mindenben nem értenénk
egyet most sem...

Persze, nem lenne a nevén alapítvány,
nem lenne kuratórium, nem lenne díjkiosztás.
Persze, akkor nem dicsekednének ötvenen
azzal a díjjal, amely a nevét viseli...

Arra gondolok, hogy az a félszáz
díjazott valahogy meglenne díjak nélkül,
és egyiküknek sem jutna eszébe,
hogy él egy nyugdíjas, öreg újságíró,
aki nem kapott szívinfarktust, ezért
nem jegyeztettek be a nevére alapítványt.
S mert életben van, és már öregember,
kinek is jutna már eszébe, hogy alapítványt

kellene a nevére most bejegyeztetni?
Arra gondolok, hogy ha élne,
kitüntetnénk egymást azzal,
hogy találkoznánk és beszélgetnénk.
Mint akik évekig voltak kollégák
a múlt évezred végén...

SZÓRA SEM ÉRDEMES

Megöregedtem öregem
a maradékot tengetem

szóra sem érdemes eset
hisz ez mással is megesett

ha el volnék már temetve
sem csodálkozna senki sem

hisz a sírkövem ott áll már
a sírkertben a síromnál

éldegélek amíg lehet
kibírok tán még egy telet

megjön a pap és eltemet
mit is tehetne egyebet

rávés egy számot a kőre
valaki ha lesz vésője

hallgatkozom lent kihűlve
kényelmesen hátradőlve

engem ott semmi sem izgat –
(egyétek meg a zoknimat)

DEBÜT

*„A táj felejtése:
emlékezetem –”*

Első könyvem év végén
karácsony táján látott napvilágot
majd az új esztendőben a húsvét előtti
nagyhéten került sor a bemutatására
a szülőfalumban

most már
negyvenöt éve annak hogy
akkor úgymond költőként
léptem fel arra a színpadra
amelyen gyermekkoromban
celofánba csavarva
üvegkirályfi voltam
a színdarabban

a könyvbemutatót
a marosvásárhelyi rádió magyar
nyelvű szerkesztősége kezdeményezte –
jött a stáb teljes létszámmal és felszereléssel
operatőr hangmérnök riporter stb.
és a még egyetemista színészek
Lőrincz Ágnes
Salat Lehel

már nagyhét volt
már rég véget ért a farsang
már rég lejárt a bikaütés ceremóniája
az atyafiság azonban még kitartott
egy csoport az altízi híd alatt
röhincsélve szivarozgatva

töpdösgetve adogatták egymásnak
a pálinkás üveget

nagyhét volt
Krisztus „szenvedeje” –
mit keres vajon ilyenkor a kultúrházban
Ferencz Laji fia az újságíró
(újságíró lett belőle/másnak írja az újságot/
nékünk a szomorúságot stb.)
mit mind szerepel mit mind veteszkedik
gondolták hát nem is nagyon igyekeztek
a kultúrház felé

a találkozó véget ért és hirtelen
sűrű havazás vette kezdetét
fehér húsvétunk lesz mondották
a híd alatt az atyafiak
miközben mi a havas úton a Nyergesen
lihegve taszítottuk kifelé a rádió
mikrobuszát

nem emlékszem már
mikor került adásba a hangfelvétel
azóta sok minden elhalványult
elmosódott az emlékezetemben
egyedül élesben
csak a híd alatt heherésző szivarazó
töpdösgető és a pálinkás üveget egymásnak
adogató atyafiakat látom

túl voltak már
a bikaütésen
a híd alatt igyekeztek áthidalni
a farsang és a nagyhét közötti
mély szakadékot
kedd vagy

szerda lehetett
esetleg csütörtök
nem is tudom de az biztos hogy
még nem feszítették volt fel
Jézus Krisztust

talán még
nem kerepeltek a toronyban
az is lehet hogy a harangok sem
indultak volt el még Róma felé

VISSZAJÁTSZÁS

Ülök a fotelben
viszonylagos mozdulatlanságban,
hisz az élő sosem tud eléggé mozdulatlan lenni,
mert szuszog, mert a mellkasa tágul, a szíve ver.
Igazán csak a halott tud mozdulatlan maradni,
bár ez is viszonylagos, mert egy darabig még
ő is tüsténkedik, amíg véglegesen le nem teszik a sírba.
Ha esetleg elhamvasztották, és a temetéséről csak
később intézkednek, addig is az urnát még
teszik-veszik a lakásban, mint valami kelléket.
Hordozzák, mint kutya a tolluseprút...

Ha a Föld a megszokott sebességgel
kering és forog, és mi rajta a megszokott
sebességgel mozgunk, és a futóbajnok is
csak az emberileg lehetséges csúcsot tartja:
minden normálisnak mondható!
De ha túlságosan felgyorsul valami,
azonnal nevetségessé válik!
Megy a gyászmenet a halottal.
Filmezik, hanem a visszajátszáskor,

ha hirtelen megfutamodnak az emberek,
bohóccá válik minden szereplő:
a pap, a kántor, az egész gyülekezet...
Ahogy a koporsót hirtelen
felkapják a gyászhuszárok,
ahogy a koporsót hirtelen leengedik,
ahogy egy-két másodperc alatt elföldelik...

Mintha chaplines filmet látnánk!
Fogjuk a hasunkat a kacagástól.
Kacagunk ezen a dokumentaristának
mondott felvételen,
amely normálisan visszajátszva
szomorú, megrázó lenne...

Arra gondolok,
hogy halálom előtt talán nevetségesnek
fogom látni magamat,
amikor néhány másodperc alatt
lepereg előttem az életem!
Kérdezem, mielőtt végérvényesen
lecsukódna a szemem,
vajon fogok-e röhögni utoljára
még egyet magamon,
Uram?

ÁTJÁRÁS

Birtók Józsefnek

Átmegyek az úton a túlsó oldalra.
A zebrán piros és fehér sávok,
mellette a kerékpárút zöldre festve.
Vagyis: piros-fehér-zöld!

Ez valamikor
merényletnek minősült volna.
Irredentizmussal vádolták volna meg
a magyart, aki ilyesmit elkövetett.
Nem csupán a hatalom, hanem az utca
embere is felhercsent volna...

Emlékszel, egyszer
egy arasznyi piros-fehér-zöld
szalag kiverte a biztosítékot!
Intézkedett azonnal a politikai rendőrség,
kirúgtak az ifjúsági szervezetből,
és mehettél vissza a gyárba, munkásnak.
Résen voltak a besúgók is:
nem voltak némák,
nem voltak süketek,
nem voltak színvakok...

Most már
eszébe sem jut az embernek
a „hátsó gondolat”, mert tudja:
az illetékesek az európai közlekedési
szabályok szerint használják a színeket.
Senki sem gondolhatja tehát már,
hogy ez „irredentizmus”, vagy aki
átmegy ott, az „lábbal tiporja
a nemzeti színeket”...

Amikor átmegyek, szétnézek,
nehogy elgázoljon valaki.
Márpedig aki elgázolna,
az leginkább magyar lehetne,
hisz itt a számarány még olyan
nyolcvan százaléknyi...

AJÁNLÁS

Herceg!

Nemzetiségi

hovatartozás nélkül

nézz körül figyelmesen,

ha épen át akarsz jutni a túloldalra!

A színek nem jelentenek életbiztosítást!

A temetőben egyébként még mindig a fekete járja.

HA MEGHALTÁL

*„Keljen fel s nézze meg...”
(Kászoni sirató)*

Ha meghaltál, ne kelj fel,
ne nézz körül, ne vakarózzál,
vesd meg a hátadat a koporsóban,
ne ugorj ki belőle, ne kergetőzzél
a pappal a sír körül, ne randalírozzál,
ne légy kíváncsi a nász népre, azaz a
gyásznépre, ne érdekeljen, hogy ott van-e
Antal Gergéné, Mihály Estánné
s a többi jó imádkozó asszony,
és ne háborogj amiatt, hogy Kata testvéred
nem tudott eljönni a temetésedre,
mert a kutyája beteg lett,
és a kórházba kellett szállítsa!
Eszedbe se jusson, hogy
Jancsi megette vót a mosogatót!
Eszedbe se jusson többé semmi!
Ami vót, vót, ami nem vót, nem vót,
ami lesz, lesz, ami nem lesz, nem lesz.
Nincs mit idegeskedj, maradj nyugton
a koporsódban, húzd meg magad,
várd ki a szertartás végét türelemmel!

Ne botránkoztasd meg a násznépet,
azaz a gyásznépet, ne mind szökdöss,
mert megcsúszol a sáros, agyagos földön,
és törött lábbal nézheted majd magad,
sántikálhatsz odafent a mennyben,
és sántikálhatsz hazafelé,
ha bekövetkezik a feltámadás!
Vesd meg a hátadat a koporsóban,
becsüld meg magad benne,
légy fegyelmezett ez egyszer,
ámen!

POST MORTEM

Ha meghalok megnyugszik minden körülöttem
a gordiuszi csomó magától kioldódik a kötélén
többé soha senki sem vet bogot hurkot rája
a kések a fiókban átfordulnak a másik oldalukra
többé eszembe sem jut olyat mondani amit
más korábban másként már megfogalmazott

ha meghalok lehet még nyílnak a völgyben
a kerti virágok és a kertben lehet még nyílnak
a rózsák és ha koszorúkat tesznek a síromra
akkor az én támogatásomat élvezik a kertészek
ha koszorúmegváltás címen pedig pénzt adtok
az egyháznak akkor az én támogatásomat
élvezi az egyház persze nektek kell eldöntenedek
hogy általatok voltaképpen én kit támogatok
vagyis a világmegváltás ügyében koszorú vagy
koszorúmegváltás ez hát a kérdés itten

tudom földi életemben viszonylag keveset
tettem a fenntartható örökkévalóságért

hanem a túlvilágon mindezt jóvátehetem
természetesen a lehetőségek az adottságok
függvényében hanem az biztos hogy ott fent
sem kívánok majd találkozni azokkal akiket
itt lent sem nagyon szívleltem de remélem
elég tágas ott fent a tér ahhoz hogy széles
ívben elkerüljük egymást hogy véletlenül se
tapossunk rá egymás lábára egymás szárnyára
egymás lelki üdvösségére

olyan isten nincs hogy ott fent el tudnám felejtani
mindazt ami itt lent megtörtént és ami még fáj
mert én egy világháborúból itt maradt döglött akna
voltam ezért hát csínján az elhamvasztással
maradjunk abban hogy ünnepélyes gyászzenével
lábbal eléfelé óvatosan visztek a gödör felé
miközben másik oldalukra fordulnak a kések
miközben a gordiuszi csomó magától kioldódik
a kötélén és senki sem próbál többé azzal már
hurkot vetni a nyakamba –

Átjáró, 2023 (digitális nyomtatás, 70 x 40 cm)